

Καλοκαιρινά

Τοῦ κ. Α. Μ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

Ἀναπλ. Καθηγητοῦ τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν

Χρειάζεται καὶ κάποια ἄνεση

Ἐπιγράφοντας μ' αὐτὸν τὸν τίτλο τὸ ἄρθρο τοῦ Αὐγούστου ἐννοοῦμε τὸ «καλοκαιρινά» ὡς ἐπίρρημα: ξέγνοιαστο δηλαδή, χωρὶς φροντίδα, χωρὶς μέριμνες γιὰ τὸ πῶς θὰ ἀνταπεξέλθουμε στὶς ἀναποδιὲς μιᾶς κακοκαιρίας. Σὰ νὰ εὐχόμαστε στὸν ἑαυτό μας νὰ βρῖσκουμε πάντα μπροστά μας «τὸν καλὸ μας τὸν καιρὸ», ἄσχετο ἂν ἄλλοι εὐχονται μερικὲς φορὲς «τὸν κακὸ μας»!

Θέλουμε κυρίως νὰ τονίσουμε τὴν ἄνεση ποὺ μᾶς χαρίζει τὸ καλοκαίρι. Τὴν ἔξοδο ἀπὸ συγκεκριμένους ὑποχρεώσεις, τὴ δυνατότητα νὰ χαροῦμε τὴν εὐεξία ποὺ μᾶς παρέχει ἡ χαλάρωση ἀπὸ τὰ καθημερινὰ δεσμά, νὰ πᾶμε καὶ νὰ ῥθοῦμε ἐκεῖ ποὺ μᾶς φυσάει τὸ ἀεράκι, χωρὶς προορισμὸ, χωρὶς περιορισμὸ, χωρὶς πρόγραμμα.

Καὶ ν' ἀφήσουμε τὴ σκέψη νὰ περιπλανηθεῖ σὲ πράγματα εὐχάριστα, σὲ καταστάσεις καὶ ἐντυπώσεις ποὺ μᾶς συνόδεψαν καὶ μᾶς ἐβγαζαν ἀπὸ ἀδιέξοδα, ὅταν συνθλιβόμαστε ἀπὸ πιέσεις καὶ ἀναζητούσαμε μιὰ σχισμάδα νὰ ξεγλιστρήσουμε ἔξω καὶ ν' ἀναπνεύσουμε. Σὲ τοπία ποὺ πρὸς στιγμή ἀνέπασαν τὸ βλέμμα μας καὶ μᾶς γέμισαν ἐλπίδα γιὰ νὰ προχωρήσουμε.

Μιὰ φιλικὴ κουβέντα, ἕνας καλὸς λόγος, μιὰ εὐχετήρια κάρτα, ἕνα ἔξυπνο χρονογράφημα, ἕνα ἄρθρο, ἕνα βιβλίο, ἕνας πίνακας, ἕνα πρόσωπο, μιὰ συνάντηση, ἕνας τίτλος ἐφημερίδος, ἕνα ξεχασμένο ἀκροκέραμο ποὺ φωτίζεται τὴ νύχτα ἀπὸ τὸ σεληνόφως καὶ ἐμεῖς μὲ ἐκπληξη τὸ ἀνακαλύπτουμε.

Τὸ βίντεο τῆς ψυχῆς

Εἶναι τόσα ποὺ μᾶς σκοτίζουν τὸ νοῦ ποὺ εἶναι εὐεργεσία νὰ διώχνουμε τὶς κακὲς εἰκόνες μὲ τὶς καλές. Νὰ φέρουμε στὴν ὀθόνη τῆς ψυχῆς μας τὰ καλὰ προγράμματα, νὰ γυρίζουμε τὸ κουμπὶ ὅπως συνιστοῦσε ὁ Γέροντας Πορφύριος: «Γύρισε τὸ κουμπὶ, εὐλογημένε! Τί κάθε-

σαι προσηλωμένος στὶς κακὲς σου σκέψεις σὰ νὰ μὴν ὑπάρχουν καλές; Στὶς μαῦρες καὶ ἄραχθες, ν' ἀντιτάσσεις τὶς φωτεινές». Τὸ «ζάπινγκ» πρὸ τῆς ὥρας του...

Ὅχι ὅμως ἕνα ζάπινγκ γιὰ τὸ ζάπινγκ, τυχαῖο, στὸ ἔλεος τοῦ ἐπόμενου τηλεοπτικοῦ σταθμοῦ. Νὰ εἶναι ἕνα ζάπινγκ ἐπιλογῆς, στὸ ὁποῖο ἐσὺ θὰ ἀνακαλεῖς αὐτὸ ποὺ θέλεις, νὰ δεῖς ἀπὸ τὴν ἐναποθήκευση ποὺ ἔχεις κάνει παλαιότερα. Ζάπινγκ σὲ συνδυασμὸ μὲ μαγνητοσκόπιο ἢ σὲ πιδὸ ἀπλᾶ ἑλληνικά... μὲ βίντεο.

Θέτεις σὲ λειτουργία τὸ βίντεο τῆς ψυχῆς καὶ βλέπεις ὅ,τι λαχταρᾷ ἡ ψυχούλα σου. Προϋπόθεση βέβαια νὰ ἔχεις μαγνητοσκοπήσει αὐτὰ ποὺ θὰ σὲ ὀδηγήσουν τὶς δύσκολες ὥρες εἰς ἀναψυχὴν καὶ νὰ τὰ ἀνακαλεῖς τὴν κατάλληλη στιγμή. Χρειάζεται κάποια ἀσκηση γιὰ κάτι τέτοιο.

Ἡ προηγηθεῖσα ὅμως ἀσκηση βοηθᾷ ἐνὰ βρῖσκουμε ἄνετα αὐτὸ ποὺ θέλουμε. Ἐλεύθεροι, ἀναγκαστικοὶ ἢ ἀναγκαῖοι συνειρμοί; Θὰ ἔλεγα ἀναγκαῖοι. Παραλλάσσοντας μάλιστα τὴ γνωστὴ ρῆση θὰ ὑποστήριζα: «ἀνάγκα καὶ συνειρμοὶ ... πείθονται». Τίποτα στὴ ζωὴ μας δὲν εἶναι τυχαῖο οὔτε καὶ οἱ συνειρμοὶ μας, οὔτε ἀκόμα καὶ οἱ ἐλεύθεροι!

Τοῦτο ποιεὶ καὶ σῶζου

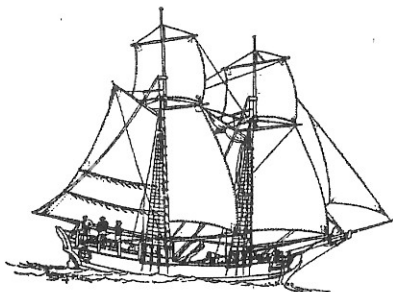
Ἀκολουθώντας λοιπὸν τὴ συμβουλὴ τοῦ Γέροντα, ἃς προσπαθήσουμε ἰδιαίτερα αὐτὸ τὸ καλοκαίρι, ἀλλὰ καὶ σ' ὅλες τὶς ἄλλες ἐποχές, στὶς δύσκολες ὥρες, νὰ θυμόμαστε τὶς εὐχάριστες στιγμές. Ἐνεργοποίηση καὶ ἀναδρομικὴ λειτουργία τῶν ἀποθεμάτων. Ὀλίγον «ρετρὸ» δὲν βλάπτει. Δὲν χρειάζεται πολλὴ ὥρα. Ἐνα «βιντεοκλίπ» ἀρκεῖ! Ἴδου μερικὰ παραδείγματα:

Θυμᾶμαι τὴν ἀνακούφιση ποὺ πήρα, ὅταν μετὰ τὰ Χριστούγεννα, μὲ ἀρκετὴ καθυστέρηση, ἔλαβα μιὰ κάρτα ποὺ ἔδειχνε ἕνα ἡλιοβασίλεμα καὶ ἔγραφε: «Ὅταν στὸ τέλος τῆς ἡμέρας ἔχεις περατώσει αὐτὸ ποὺ ἔπρεπε νὰ κάνεις, μείνε εἰ-

ρηνικός. Ὁ Θεὸς θὰ φροντίσει γιὰ τὸ αὐριο». Νὰ ἤξερε ὁ Ἰνδὸς φίλος πόσο μὲ εἶχε εὐεργετήσει! Ἦταν μία μεταγραφή στὴν καθημερινότητα τοῦ ἐπιούσιου ἄρτου τῆς Κυριακῆς προσευχῆς. Ἐπὶ τέλους, κάποτε πρέπει νὰ μένουμε εὐχαριστημένοι μ' αὐτὸ ποὺ ἔχουμε κάνει καὶ νὰ παραμένουμε εἰρηνικοί. Ὅταν οἱ μέριμνες τῆς αὐριου μὲ περικύκλωναν, μὲ ἔσωζε τὸ «βίντεο-κλίπ» τοῦ φίλου μου, ἀρκεῖ νὰ θυμόμουν αἰκαίρα νὰ τὸ παίξω.

Ἄλλοτε πατοῦσα τὸ κουμπὶ σὲ μιὰ φράση ἀπὸ τὸ συναξάρι τῆς μέρας. Ἀμῶς = Καρτερός, διάβαζα τῇ 15ῃ τοῦ μηνὸς Ἰουνίου. Κι ἔπαιρνα ἀπόφαση νὰ ταξιδεύω στὴ ζωὴ μὲ καρτερία σὰν ἐκεῖνο τὸ ὁμότιμο καρᾶβι τοῦ νεοέλληνα ποιητῆ ποὺ ταξίδευε στὴν Ἑλλάδα· σὰ ν' ἀκουγα τὸ στίχο τοῦ ἐθνικοῦ μας ὕμνου «καὶ ἀκαρτέρει, καὶ ἀκαρτέρει»... Πῶς νὰ κρατηθεῖς στὴ ζωὴ χωρὶς αὐτὲς τὶς ζωοποιῆς εἰκόνες!

Ἐλιές ποὺ κρισάρουν τὸν ἥλιο στὰ φύλλα τους, κρισάρουν τὴ ζωὴ σου κι ἀντικρύζεις τὴ ζωὴ μέσα ἀπὸ τὶς ἀσημιές ἀνταύγειές τους. Ἐνας ὀλόκληρος χειμῶνας μπορεῖ νὰ περάσει μέ-

σα ἀπὸ εἰκόνες τοῦ καλοκαιριοῦ ποὺ ἐπαναφέρεις, σὰν γραμμένες σὲ ἀτέρμονα ταινία.

Ἔτσι δημιουργεῖς, δίπλα στὶς τέσσερις ἐποχές, τὴ δική σου, τὴν πέμπτη καὶ γίνεσαι «ἕνας ἄνθρωπος γιὰ ὅλες τὶς ἐποχές», ζώντας στὴν πέμπτη, σὰν ἐκείνον τὸν πατέρα Γεώργιο, τὸν Ἀναχωρητὴ ποὺ μᾶς περιγράφει ὁ π. Παῖσιος στὸ βιβλίο του Ἀγιορεῖται Πατέρες καὶ Ἀγιορεῖτικά¹.

Ἐνα βιβλίο, ποὺ τὸ ἴδιο συγκροτεῖ μιὰ Ἐθνικὴ Πινακοθήκη καὶ μᾶς καλεῖ σὲ ἐπανειλημμένες ἐπισκέψεις².

Ἡ κατοχὴ του εἶναι ἕνα εἰσιτήριο διαρκείας ποὺ μᾶς ἐπιτρέπει νὰ μπαινοβγαίνουμε καὶ νὰ ἀναπαυόμαστε μὲ τὶς ἅγιες μορφές τους. Τυχεροὶ ὅσοι ἐκμεταλλευόμαστε τὴν προσφορὰ τοῦ Γέροντα Παῖσιου, ὁ ὁποῖος σὰν ἔμπειρος «τεχνοκρῆτικὸς» μᾶς μνεῖ στὰ μυστικὰ αὐτῆς τῆς τέχνης τεχνῶν τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς καὶ μᾶς ἐπιτρέπει ν' ἀρκοῦμαστε μόνον νὰ βλέπουμε τὰ πρόσωπά τους — ἀληθινὲς προσωπογραφίες — καὶ νὰ εἰρηνεύουμε, ἀρκεῖ νὰ συντονιζόμαστε στὶς κατάλληλες συχνότητες. Διαβάστε το καὶ θὰ μὲ θυμηθεῖτε.

Αὐτὲς καὶ ἄλλες εἰκόνες συντροφεύουν τὶς ἔρημες καὶ δύσκολες ὥρες καὶ μᾶς τρέφουν ὡς πελεκάνους ἐρημικοὺς (Ψαλμὸς ρα' 6), προσφέροντάς μας «κοινωνία ἐρήμου στὴν ἐρημία τῶν πόλεων», «φιλοξενία σὲ καιροὺς ἀφιλίας».

1. «Ὅλη του ἡ περιουσία ἦταν τὰ τριμμένα ρούχα ποὺ φοροῦσε, τὰ ἴδια χειμῶνα - καλοκαίρι... Ὅλες οἱ ἐποχές γιὰ τὸν πατέρα Γεώργιο ἦταν ἴδιες, γιὰτὶ ζοῦσε πᾶς τὶς παραδεισένιες συνθήκες, καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἄλλοτε τὸν θέρμαινε καὶ ἄλλοτε τὸν δροσίζε» (σ. 81, 83· ἡ ὅλη διήγηση βρίσκεται σὺς σ. 81-85). Τὸ βιβλίο ἐξαντλήθηκε μέσα σὲ λίγες ἐβδομάδες καὶ τὴν ἴδια χρονιά, τὸ 1993, ἐπανακυκλοφορήθηκε σὲ Β' ἐκδοση ἀπὸ τὸ Ἱερὸν Ἑσχατοπύριον Μοναζουσῶν «Εὐαγγελιστῆς Ἰωάννης ὁ Θεολόγος» Σουρωτῆ — Θεσσαλονίκης, 175 σ.

2. Βλέπετε, οἱ Γέροντες ἀποτελοῦν κατὰ μιάν ἔννοιαν «τῆς σωτηρίας ἡμῶν τὸ κεφάλαιον»· ἄλλοτε συνιστοῦν «Ἐθνικὴ Πινακοθήκη», καὶ ἄλλοτε «Ἐθνικὸ Σύστημα Ὑγείας».